

Morslands Historiske Museum

Museet havde i 1974 et samlet besøgstal på ca. 2.500 personer. I løbet af året indsamledes i to kampagner henholdsvis briller og emblemer. Indsatsen gav en pæn forøgelse af museets samlinger på disse områder. Som noget nyt forsøgte museet sig i vinterhalvåret med et månedligt foredrag over forskellige historiske emner. Foredragene der blev afholdt i Riddersalen under fællestitlen "Aftener på Dueholm" havde et gennemsnitligt besøgstal på ca. 40.

Året 1975 blev præget af fremgang for museet på snart sagt alle fronter. Forhandlinger med Morsø kommune førte til en forhøjelse af det kommunale tilskud til kr. 60.000. Hermed kunne museets ønske om en fast daglig leder opfyldes. Som inspektør ansattes pr. 1. april 1975 stud. mag. Per Noe, Bjergby.

Besøgstallet for 1975 bliver ca. 4.000, en stigning på 1.500 i forhold til 1974. - I juli-august viste museet udstillingen "Levende Stene", der var bygget op omkring det nyfundne, meget spændende romanske krigerhoved fra Outrup Kirke. - I samarbejde med fire af øens lærere er museets pædagogiske materiale udvidet, således at det nu består af fem skoleklasser over emnet "Stenalderen på Mors" med tilhørende lysbilledserie og arbejdsopgaver til brug i museets oldtidssamling. - Konservatorelev Katia Johansen, København, har i august-september påbegyndt en tiltrængt konservering og omregistrering af museets tekstilsamling. Arbejdet vil blive fortsat i takt med den økonomiske formåen, således at vi fra sommeren 1976 igen kan vise en repræsentativ tekstiludstilling. De ikke udstillede tekstiler vil blive magasineret i specielt indrettede kasser. Disse vil udover at yde størst mulig beskyttelse også give en bedre oversigt over materialet som helhed.

Den østlige del af museumskælderen, der har været anvendt som magasin og værkstedsrum, er blevet sat istand og inddrages nu efterhånden til udstilling. Samtidig er den tidligere kustodebolig sat istand og indrettet til kontor og værksted.

Sidste vinters foredragsrække fortsættes igen i 1975-76 med seks foredrag heraf fire i samarbejde med Morsø Folkeuniversitet. Det er museets ønske henad vejen at øge tilbuddet af disse specielle arrangementer både med hensyn til antal og art.

PER NOE.

Det arkæologiske arbejde i 1975

I "Jul på Mors 1974" blev der omtalt en undersøgelse af en stensat grav hos gdr. Frede Søndergaard, "Ny Ørndrup". De fundne skeletdele blev indsendt til bestemmelse på Københavns Universitets Anthropologiske Laboratorium. I maj måned modtog museet følgende redegørelse:

"Det drejer sig om resterne af i hvert tilfælde to individer, næppe flere. Et barn på 13-14 år (infans II) repræsenteret af numrene 1, 4, 6, 7 og 7a, som er: 1) kranium, 4) fragmenter af venstre tibia, 6) rulleben, 7) halsben og 7a) fragment af højre tibia.

En ung mand formodentlig første halvdel af adultus (20-30 år), repræsenteret af numrene 2, 8, 9, 10 og 11, der er 2) kranium, 8) del af venstre skulderblad og nogle ribben, 9) er stykker af diafysen af venstre humerus, 10) fragment af venstre skulderblad og 11) fragment af et tibia.

3 og 5 er ikke til at identificere, men formodentlig humane. Knoglernes bevaringstilstand og fordeling lader formode, at de hele skeletter har været til stede, men nu er bortsmuldrede. Der er ingen tegn på sygelige forandringer".

Endnu engang har museet foretaget en undersøgelse hos gdr. Arne Sandal, Bjergby. Denne gang et lille stenkammer i sydsiden af en overpløjet høj. Kammeret havde en indvendig længde/bredde på 85x40 cm. På gravbunden fandtes en del brændte ben og et lille ubestemmeligt stykke bronze. På grund af den stærkt vandlidende jordbund var gravens indhold meget medtaget. Graven kan dateres til yngre bronzealder.

Hos gdr. Gunner Vejle, "Damgård", Erslev har museet undersøgt ialt tre grave fra enkelsgravskulturen (Yngre Stenalder). De to af gravene blev undersøgt i foråret, medens den sidste grav blev undersøgt efter høst. Gravene var henholdsvis to mandsgrave og en kvindegrav. I den første grav fandtes en stridsøkse og to ravringe (meget sjældne). Anden grav indeholdt en stridsøkse og tolv ravperler. Det er muligt at der er tale om en dobbeltgrav (mand/kvinde). Den tredje og til nu sidste grav på stedet var som sagt en kvindegrav. Gravgodset som lå i østenden af graven bestod af et ravsmykke (kæde med kvaste) sammensat af omkring 70 større og mindre ravperler. Ravsmykket blev optaget som en jordblok indstøbt i parafin. Blokken undersøges i øjeblikket på Viborg Amts Konserveringsanstalt i Skive.

Hos gdr. Henry Korsgaard, Andrup, har museet undersøgt en lille del af et oldtidsvejanlæg sat af større og mindre sten. Da der ikke blev gjort fund af nogen art, kan anlægget ikke sikkert tidsfæstes. Ved en undersøgelse hos gdr. Merle Borg, Agerø, blev der nær stranden fundet en ret ødelagt stenlægning. Det er sandsynligt, at der er tale om dele af et hus. Der blev ikke gjort daterende fund. - Dykkereftersøgningen efter oldtidsbåden blev fortsat i sensommeren. Endnu engang uden resultat. . . .

Ved en undersøgelse af en overpløjet gravhøj hos gdr. Arne Højgaard, "Blåbjerg", Tødsø blev der fundet to jordgrave. Begge grave var tomme, formentlig plyndrede i nyere tid.

En overpløjet høj hos gdr. Svend Kristensen, Lødderup, viste sig også ved undersøgelsen at være totalt forstyrret.

I samarbejde med Rigsantikvarens Fortidsmindeforvaltning i København er der hos gdr. Aage Solbjerg, Fårup, blevet undersøgt en boplads fra Vikingesiden. Bopladsen var opdelt i to områder; henholdsvis selve landsbyen beliggende overfor kystskrænten og et mere værkstedspræget areal på strandbredden ud mod Legind Vejle. Foruden fundene fra Vikingetiden blev der fundet skår og flint fra henholdsvis romersk jernalder og ertebøllekultur. I forbindelse med

landsbyen blev der undersøgt en overpløjet gravhøj, hvorfra museet fra tidligere gravninger har nogle meget fine fund. Højen blev denne gang totalt undersøgt, men uden resultat.

På Volvo-forhandler Henning Dahl-Petersens ejendom ved "Trælborg" har museet undersøgt en stenfyldt grube på et sted, hvor der tidligere har ligget en gravhøj. Gruben var gravet og fyldt med sten i nyere tid, vel nok i forbindelse med fjernelsen af den tidligere gravhøj. For Rigsantikvarens Fortidsmindeforvaltning foretog museet en orienterende undersøgelse af et areal hos gdr. Kresten

og Ejner Dissing, "Frydsbrønd". På stedet, der nu berøres af de nye vejanlæg, var der tidligere gjort fund af småstensatte gravkamre. Museets undersøgelse gav intet resultat.

Foruden de her omtalte fund har museet foretaget en række mindre undersøgelser og besigtigelser. Fra museets side vil vi gerne rette en tak til alle, der har givet meddelelse om jordfundne oldtidslevn og for interesse, hjælp og imødekommenhed under vore undersøgelser.

P. C. O. NØRGAARD. PER NOE.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy, Mors og Vester Hanherred 1975, side 131-133).